

ՏԻՐՈՒՆԻ

Հ Ա Ն Գ Ի Ս Տ

ԵԳԻՊՏԱՆԱՅ ԳԱՂՈՒԹԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴ

ԳԵՐՇ. Տ. ՄԱՄԲՐԷ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՍԻՐՈՒՆԵԱՆԻ

(1891 — 1966)

Շաբաթ, 8 Հոկտեմբեր 1966, առաւօտեան ժամը 8-30-ին Գահիրէի իր բնակարանին մէջ վախճանեցաւ Եգիպտահայոց բաղձամեայ առաջնորդ Գերշ. Տ. Մամբրէ Արքեպս. Սիրունեան, 75 տարեկան հասակին։

Հոգեւոր Սրբադանը ծնած էր Կարին 1891-ին եւ աւագանի անունն էր Արշամ։ Նախնական կրթութիւնը ստացած էր տեղւոյն Արծնեան Վարժարանին մէջ եւ մանուկ հասակէն ցուցաբերած մասնաւոր սէր ու հակում եկեղեցիի եւ եկեղեցական արարողութեանց նկատմամբ։

1910-ին կ'անցնէր Արմաշի Դպրեմանք, Կարնոյ Առաջնորդ Գերշ. Տ. Սմբատ Եպս. Սաստէթեանի միջնորդութեամբ. Դպրեմանքի Տեսուչ էր Մեսրոպ Վրդ. Նարոյեան։ Այսպէս Սարկաւազի անտիճանին կը բարձրանայ 1913-ի Դեկտեմբերին, սակայն տեղահանութիւնը վրայ հասնելով՝ Միաբանութեան Հետ կ'աջոորուի Էսկիշէհիւր, ուրկէ սակայն ծպտեալ կը փախչի եւ Կ. Պոլիս հասնելով կ'ապաստանի Հայոց Պատրիարքարան, Երջնկ. Տ. Զաւէն Պատրիարքի մօտ։

1916 Յուլիս 17-ին կուսակրօն քահանայ կը ձեռնադրուի Պոլսոյ Մայր եկեղեցիին մէջ, Գերշ. Տ. Մեսրոպ Եպս. Նարոյեանէն։ Նոյն տարւոյ Օգոստոս 11-ին, ուրիշներու Հետ կ'աջոորուի Երուսաղէմ, ուր կը մնայ Սրբոց Յակոբեանց Վանքը, Երջնկ. Տ. Տ. Սահակ Կաթողիկոսի մօտ։ Շուտով Տեսուչ կը նշանակուի Փառանգաւորաց Վարժարանին, իսկ այս վերջին փակումով՝ կրօնի եւ հայերէնի դասեր կը ստանձնէ տեղւոյն վարժարանէն ներս։

1918 Յուլիս 12-ին, Եգիպտոսի Առաջնորդ Երջնկ. Տ. Թորգոմ Եպս. Գուշակեանի կարգադրութեամբ կը մեկնի Գահիրէ, իբրեւ Առաջնորդական Փոխանորդ։

Նոյն տարւոյ Դեկտեմբերին կը մեկնի Փոր-Սայիտի գաղթականը, կրօնական միութարութիւն ջամբելու մօտ տասներեք հազար տարագիրներու։ Կը նշանակուի Հ. Բ. Ը. Միութեան գաղթականի տեսուչ եւ կը վարէ այլ պաշտօններ։ Յաջորդ տարի, 1919-ի Դեկտեմբերին, որբերուն եւ գաղթականներուն Հետ կը վերադառնայ Մերսին (Կիլիկիա) եւ սակայն Կիլիկիոյ սյարպումին կը պարտադրուի Հետանալ եւ 650 որբերով ապաստանիլ Լիքա-

նան, նախ Զմմառի ծօռ Աշխուտ գիւղը, ապա՝ Պէյրութ:

1923-ի Փետրուարին կը հրաժարի որբանոցի տեսուչի իր պաշտօնէն
և Բուեխին կը մեկնի Աղէքսանդրիա, իբրեւ Առաջնորդական Փոխանորդ:

Եղիպտահայոց Առաջնորդ Տ. Թորգոմ Եպս. Գուշակեանի 1931-ին Ե-
րուսաղէմի Պատրիարք ընտրուելով, Մամբրէ Մ. Վարդապետ կը կոչուի Ե-
գիպտոսի Առաջնորդական Փոխանորդի պաշտօնին: Տարի մը ետք կը մեկնի
Հայաստան, մասնակցելու կաթողիկոսական ընտրութեան: 1933-ին կ'եպիս-

կոպոսանայ ձեռամբ Երջնկ. Տ. Տ. Խորէն Մուրադէկեան կաթողիկոսի, իսկ
1936-ին, եկեղեցիին եւ ազգին մատուցած իր ծառայութիւններուն համար ի-
րեն կը շնորհուի Ս. Գր. Լուսաւորչի չքանչանք:

1937-ին կը նշանակուի նաեւ Թեմակալ Առաջնորդ Եթովպիոյ եւ Սու-
տանի, եւ այս վայրերու Հայ գաղութներուն կեանքով ու բարօրութեամբ
միշտ ալ մօտէն կը հետաքրքրուի:

1945 Մարտ 3-ին է որ Եզիպտահայ համայնությանը դիմեց Միությունում թեմամբ Եզիպտոսի Թևմի Առաջնորդ Կրնտրէ ։ Նոյն տարւոյ Մայիսին կը մասնակցի Ս Էլմիսանի Ազգային Ժողովին, կաթողիկոսի ընտրութեան հասմար գումարուած ։ 1951-1954 կը վարէ նոյն Եռնահայ Թեմի առաջնորդութիւնը, ումէ կամովին կը հրաժարի ։

1955-ին դարձեալ կը մեկնի Հայաստան, մոսկուիցեալ Ն. Ս. Ա. Տ. Տ. Վազգէն Ա. Կաթողիկոսի ընտրութեան հա զման ։ 1963-ին, ի ներկայութեան Վեհափառ Կաթողիկոսին, հանդիսաւորապէս կը նշուի իր կրօնական, ազգային եւ կրթական գործունէութեան քառասունամեակը ։ Իսկ 1966-ի Յուլիս 17-ին Գահիրէի Առաջնորդարանին մէջ տեղի կ'ունենայ Հոգեւոյս Առաջնորդին կուսակրօն քահանայ օծման յիշմամեակը ։

Անկախ այս ամփոփ թուումէն, Հոգեւոյս Մամբրէ Արքեպիսկոպոս Սիրունեան իր ետին կը ձգէ հարուստ վաստակ մը Եզիպտոսի, Եթովպիոյ եւ Սուտանի Հայ գաղութներու կեանքի կրօնական, ազգային, կրթական եւ շինարարական մարզերէն ներս ։

Յուզարկաւորութեան տխուր արարողութիւնը կատարուեցաւ Կիրակի, 16 Հոկտեմբեր 1966-ին, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, որ կը յորդէր ազակիր խուռն բազմութեամբ ։

Օրուան պատանդարիչն էր Առաջնորդական Փախանորդ Գերշ. Տ. Զաւէն Եպս. Ձինչեան. արարողութեան կը նախագահէր Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Վազգէն Ա. Վեհափառ Հայրապետի անձնական ներկայացուցիչ՝ Ս. Աթոռոյս Դիւանապետ Գերշ. Տ. Շահէ Եպս. Սէէմեան ։ Ներկայ էին պետական իշխանութիւններու եւ ոտար պետութեանց ներկայացուցիչներ եւ քոյր համայնքներու Հոգեւորականներ ։

Հոգեւոյս Առաջնորդ Սրբազան Հօր վերջին օծմամբ կատարեց Գերշ. Տ. Շահէ Եպիսկոպոս, որ միաժամանակ խօսեցաւ կուռ դամբանական մը ։ Նախագահ Սրբազանը ի միջի այլոց ըսաւ ։

«Մահը մեզմէ բաժնից տիրուած ուսուցիչ մը, խնամակալ մը եւ հոգեւոր հայր մը ։

Գերշ. Տ. Մամբրէ Արքեպս. Սիրունեան իր կեանքի տեսողութեան պիտեցաւ իրեն յատուկ պարգումթեամբ մը մխիթարել որբերը, դաստիարակել ուսումնասնողները եւ հովուել իր հաւատացեալ հօտը ։

Այսօր մեկի տխուր պարտականութիւնը կը տրուի թաղեալ մեծ զըպրոցի մը՝ Արմաշի վերջին բարձրատիման եկեղեցականը, իր թաղումով կարծէք մեր առջեւ անկամ մը եւս կը յառնեն այդ նոյն զպրոցին կոթողային գէմքերը՝ Եղիշէ Արքեպս. Դուրեան, Թորդոմ Արքեպս. Գուշակեան, Գարեգին Արքեպս.՝ Պաշտօնաւորեան եւ ուրիշներ ։

Մեր այդ մեծ եկեղեցականները երկու հիմնական նշանաթուք ունեցան, որոնց հետեւեցաւ նաեւ Հոգեւոյս Մամբրէ Արքեպիսկոպոս ։ Անոնք իրենց հոգիին լոյսը առին՝ հայրենասիրութենէն եւ Արարատի կանաթէն ու իրենց հաւատքին ճրագի վառեցին Սուրբ Էլմիսանէն, իրենց հօտը առաջնորդելով հայրենասիրութեան եւ էլմիսանասիրութեան զոյգ գրօշներուն ներքեւ ։

Մեր եկեղեցւոյ լուսաւոր դէմքերուն նման, Մամբրէ Արքեպիսկոպոս Հաւատաց Թէ մեր Ժողովուրդի միութիւնը կարելի է ստեղծել միայն Արաբատի շուրջ, եւ եկեղեցւոյ ուժը՝ միայն Ս. Էջմիածնի շուրջ:

Թող անոր յիշատակը միշտ սպրի մեր զգացումներուն եւ մեր եկեղեցիին մէջ:

Յանուն Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Վազգէն Ա. Հայրապետի եւ Երուսաղէմի Պատրիարքութեան ու Միաբանութեան կը մասնակցինք խորունկ այս սուգին եւ կը ժողթենք որ Տէրը անփորձ պահէ մեր Ժողովուրդը եւ մեր նուիրապետական աթոռները:

Ապա դամբանականներ խօսուեցան արարերէն, Փրանսերէն եւ անգլերէն լեզուներով:

Պատարագէն ետք կադմուեցաւ յուղարկաւորութեան Թափօրը, եւ հոգելոյս Սրբազան Հօր դուգաղը փոխադրուեցաւ Հելիոպոլսոյ Ամենայն Սըրւոց գերեզմանատունը, ուր դամբանականներ խօսեցան Աղեքսանդրիոյ Առաջնորդական Փոխանորդ Գերշ. Տ. Զաւէն Եպս. Ձինչինեան, Գահիրէի Քաղաքական Ժողովի Ատենապետ Տիար Ա. Պըլքթաւանեան եւ մամուլի ու մշակութային կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներ:

Երկար եւ բազմամաստակ կեանքի մը վերջին հանգստավայրը դարձաւ Հելիոպոլսոյ Հայոց գերեզմանատունը, ուր կը ծրագրուէր յատուկ դամբանքանի մը մէջ ամփոփել աճիւնները հողելոյս Առաջնորդին:

Երկնային հանգիստ իր խոնջ ոսկորն' րուն:

«Յիշատակն արդարոց օրհնութեամբ հղիցի»: